τροῦλλος) τῆς Γεννήσεως τῆς Θεοτόκου σῶζον πλὴν ξεθωριασμένων τοιχογραφιῶν, (ἐφ᾿ ὑγροῖς) ὧν ἀνοικτοὶ οἱ ἀπέναντι ἀλλήλων 2 Ἀρχάγγελοι τῶν δύο πρώτων πεσσῶν, καὶ πλαστὴν ἐπιγραφὴν ὑπὲρ τὸν ἀριστερόν: Τὸ στερέωμα τῶν ἐπὶ σοὶ πεποιθότων, στερέωσον Κύριε τὴν ἐκκλησίαν, ἣν ἐκτήσω τῷ τιμίῳ σου αἵματι Ἔτος 714 (κατὰ χιλιετηρίδα μὲν πιθανῶς ἐσφαλμένην) ἀρχιερατεύοντος Παρθενίου τινός. Καὶ προσυπογράφει ὁ ζωγράφος ΧΥΡ δεῖνος εἰς φρικτὸν μονογράφημα (τζίφραν).

Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν ἐφθάσαμεν εἰς τὴν ὡραίαν Βρύσιν, ἀμέσως φαιδροτέραν δι᾿ ἄφθονον πρασινάδα μεταξὺ πηγῶν (5 εἶδον ἐγώ). Διὰ μέγεθος ἐξέχει ἡ ἐν μέσῳ κυρία ἐν πυργοειδεῖ ὑψηλῷ τείχει παρὰ τὸ ὡς ἀνωτέρω ρεῦμα, πρὸς ἣν βεβαιοῦν αὐτόπται κατῆγεν ἐκ τοῦ τετραγώνου πύργου ὑπόγειος κάθοδος ὑδρεύουσα. Ἀλλ᾿ ἀνατολικώτερον ἔτι ἀρχαιοτέρα καὶ ὡραιοτέρα ἡ Ζωοδόχος Πηγή, κτιστὴ δεξαμενὴ 7×11 μ. Τριῶν δόμων πόρων κάλλιστα σωζομένων. (Ἐνταῦθα ἐπανηγύριζον οἱ κάτοικοι καὶ χοροὶ ἐγίνοντο) καὶ τοῦ τετάρτου γεισοειδὲς πρὸς τὰ ἔξω ἐξέχον φέροντος περιχείλισμα. Μεταξὺ ὅμως τῶν δόμων λεπτότατα κεραμίδια, ἐλέγχοντα τὸν Βυζαντιασμόν. Ἐγκωμιάζεται ὑφ᾿ ἡμετέρων τὸ ἀπροσδοκήτως ἰσχυρότατον (3 μ.παντοῦ) τεῖχος εἶναι ὀρθογώνιον λοξούμενον πρὸς τὰ Β.Δ.

κατὰ τὴν φορὰν τοῦ λόφου τῶν μεγάλων πύργων ἐνῷ ἡ κάτω φορὰ ἀκριβῶς ἐκ Ν. πρὸς Β. Ἀλλὰ τὸ ΒΔ ἥμισυ καὶ πλέον, τὸ στέφον ἀκριβῶς τὸν λόφον σχεδὸν λείπει πλέον καὶ καλύπτεται ὑπὸ ἐπιχώσεως (καὶ ἐρείπια Τουρκικῶν οἰκιῶν ἐν τῇ ἀνατολικῇ κλιτύϊ) ἡ διεύθυνσις ὅμως σαφὴς καὶ ἐκ λειψάνων καὶ ἐξ οἰδημάτων ἐκ τῆς ὀφρύος· ὥστε μῆκος ὁλικὸν βεβαίως ὑπὲρ τὰ 300 μ. Ἐπὶ τοῦ δεσπόζοντος ἀπὸ ΒΔ. λόφου τῆς Ἀκροπόλεως 3 πύργοι ἀκραῖοι, πολὺ μείζονες τῶν περὶ τὸ κάτω μακρῶν (μέχρι 4—5 μ. εἰς ἐσωτερικὴν διάμετρον) μακρόθεν ἄποπτοι καὶ χαρακτηριστικοί. Ὁ ἅμα τῇ ἀνόδῳ νοτιώτατος τετράπλευρος, προφανῶς νεώτερος, (ἴσως Τουρκικὸς μᾶλλον, ἀφοῦ σώζει καὶ ξυλοδεσές, καὶ ἄλλην ἐν τῇ ἐσωτερικῇ ἐπιφανείᾳ παρατεινομένην κοιλότητα) ὁ ἐγγύτατος τῇ μεγάλῃ πηγῇ ἦτο προστάτης τῶν ὑδρευόντων. Σώζεται ὁ ἥμισυς διαγωνίως.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

῾Ο μέσος (ἀπέχων 100 ἀπ' ἐκείνου καὶ 80 βημ. ἀπὸ τοῦ βορειοτέρου) στρογγύλος ὕψ. 8 τουλάχιστον—9 μέτρων, ἔχει καὶ θύραν ἔσωθεν=ἀνατολικῶς (ἀσφαλῆ) εὐθύγραμμον ἔχουσαν προσόψεως τοῖχον καὶ 3 κεραμασβεστικὰς ζώνας (ἀνὰ 5). Ἔξω ἀπότομος πτῶσις κλιτύος δεικνύει ὡς μόνη τὴν ὕπαρξιν συνδετικοῦ σκέλους.

῾Ο ἄκρος βόρειος ὑψηλὸς μέχρι καὶ 15, πεντέζωνος, σώζων καὶ οὗτος τὰς ὀπὰς τῶν ἰκριωμάτων, ἔχει ῥῆγμα πρὸς Ν. μέγα· δι' ὃ ἐλλείπει ἀκριβῶς εἴσοδος, καὶ ἡ ἑκατέρωθεν κλιμακωτὴ εἰς ὑπερῷον ἄνοδος ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω ἐγκαρσίου καμάρας, ἥτις συνέδεεν ἴσως τὰς δύο κλίμακας ἐκεῖ ὑψηλὰ ὡς διάδρομος. Τὸ ἰδιόρρυθμον καὶ ἐκπλῆσσον εἶναι ἐν τούτῳ, ἡ **σακκοειδὴς** τοῦ τρούλλου του ἐντὸς **ἐπικρέμασις** εἰσεχούσης δηλ. κατὰ ἕν μέτρον ὅλον τῆς ταινιοειδοῦς στεφάνης τοῦ ἡμισφαιρίου, ἄνευ νοητῆς ἀνάγκης, χωρὶς ἴχνη δοκῶν που στηριξασῶν κατὰ τὴν κτῖσιν. (Διάμετρος ἐσωτερ. 7 μ. που πάχ. 3 μ) ἀνώτατα ἐν τῷ τρούλλῳ μικρὸς κεράμινος σταυρός, ἀντὶ ἀστέρος.

Διηγοῦνται (ὅλοι αὐτόπται) καὶ ὑπογείους μακροτάτας (ἑκατοντάδας μ.) **καμάρας** ἔξω ἀμέσως τῆς ΝΔ. γωνίας τοῦ τείχους καὶ εἰς τὸ πεδίον κάπου μάλιστα διασταυρουμένας (εἰς εὑρεθείσας ἐκ κέντρου τοῦ ὀρύγματος φρέατος) ἄλλας στενωτάτας, καὶ ἄλλας 3 που μ. πλάτους καὶ ὕψους καὶ θεμέλια οἰκιῶν ἐκτεταμένα ἐν τῷ πεδίῳ.

Περὶ τῶν πηγῶν ὑπάρχει παράδοσις καὶ ἰδίως περὶ τὴν Βιζύην, ὅτι ἐκ Τούνας (Δουνάβεως ἢ Τούνζιας) ἀγομένου ἢ ἀχθέντος ὑδραγωγείου πρὸς Κων[πολιν ἀπέρρευσαν, κατὰ παράδοσιν, ἕνεκα βλασφήμου φράσεως τοῦ ἑτέρου ἀδελφοῦ ἐσκόρπισαν τὰ νερά.

Οἱ πλεῖστοι τῶν κατοίκων ἦσαν Τοῦρκοι καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐξεδιώχθησαν καθὼς καὶ οἱ τῆς Γέννας (ἐκεῖνοι ἀπέναντι χρημάτων). ῾Ωραία τουναντίον ἁμαξιτὴ ἐκτίσθη διερχομένη διὰ τοῦ Βουνὰρ-Χισάρ. Ἐνῶ οἱ Γεννῶται δὲν κατώρθωσαν νὰ διέρχηται διὰ μέσου τῆς πόλεως.

σ.259

ΒΡΥΣΙΣ

Ἔχει παλαιὰν Ἐκκλησίαν τοῦ ῾Αγ. Κωνσταντίνου μὲ λαμπρὰς εἰκονογραφίας ἔργα τοῦ ἐν Ῥωσσίᾳ σπουδάσαντος τὴν ἁγιογραφίαν Ἀργυρίου Στέργιογλου. Εἰς τὸν πρόναον, ἀποτελοῦντα στοὰν κεῖται ὁ τάφος τοῦ εὐεργέτου τῶν Σχολείων τῆς Κοινότητος Παπᾶ Χρήστου, οὗ ἡ μνήμη εἴη αἰωνία. ῾Η παράδοσις λέγει, ὅτι ὁ μικρὸς οὗτος ναὸς ἐκτίζετο νύκτα καὶ διὰ νὰ μὴ ἀκούηται ὑπὸ τῶν Τούρκων ὁ κρότος, οἱ κτίσται μετεχειρίσθησαν ἀντὶ καρφίων.......

καλύπτων νῦν». ῾Υπὸ τὸν βράχον νοτίως ὑψιπέδῳ μικρῷ εἶναι συνοικισμὸς Βυζαντινός.